

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

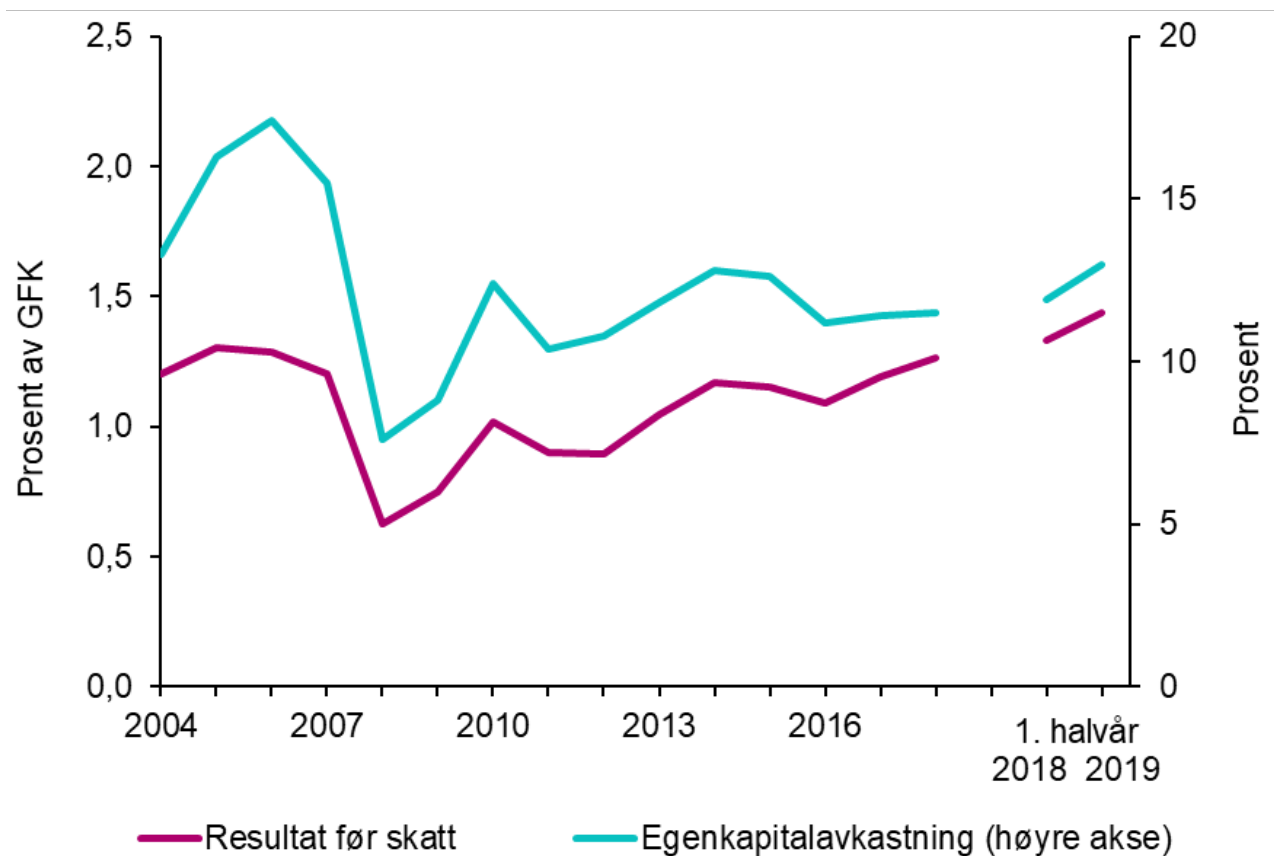
Norske banker – tilstand og utfordringer

Finanstilsynsdirektør Morten Baltzersen
Sparebankdagene, Hamar 5. november 2019

Europeisk tilsynsperspektiv

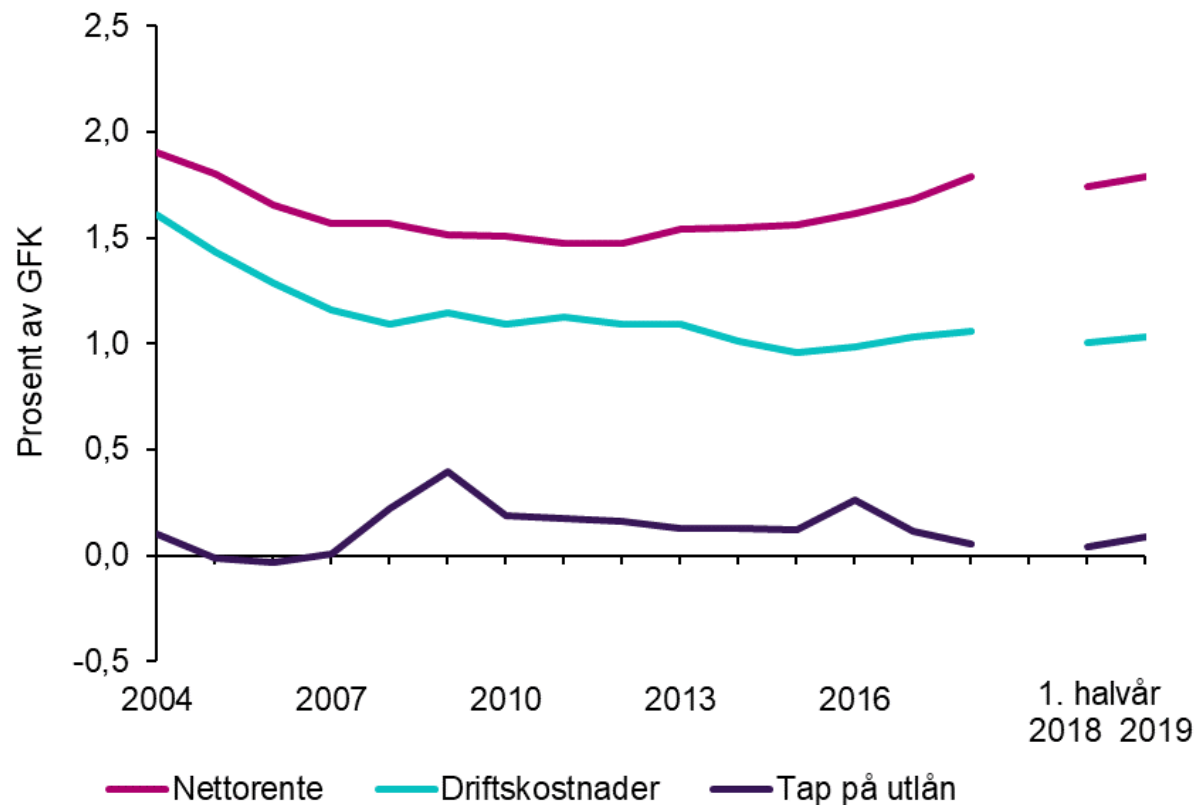
- Svak lønnsomhet
 - Høye kostnader
 - Negative renter presser rentenetto
 - Høyt mislighold i mange banker
- Systemrisiko
 - Usikker realøkonomi
 - Ultraløs pengepolitikk
 - Cyber/IT-risiko
- Hvitvasking/terrorfinansiering
- Klimarisiko

Lønnsomhet i norske banker

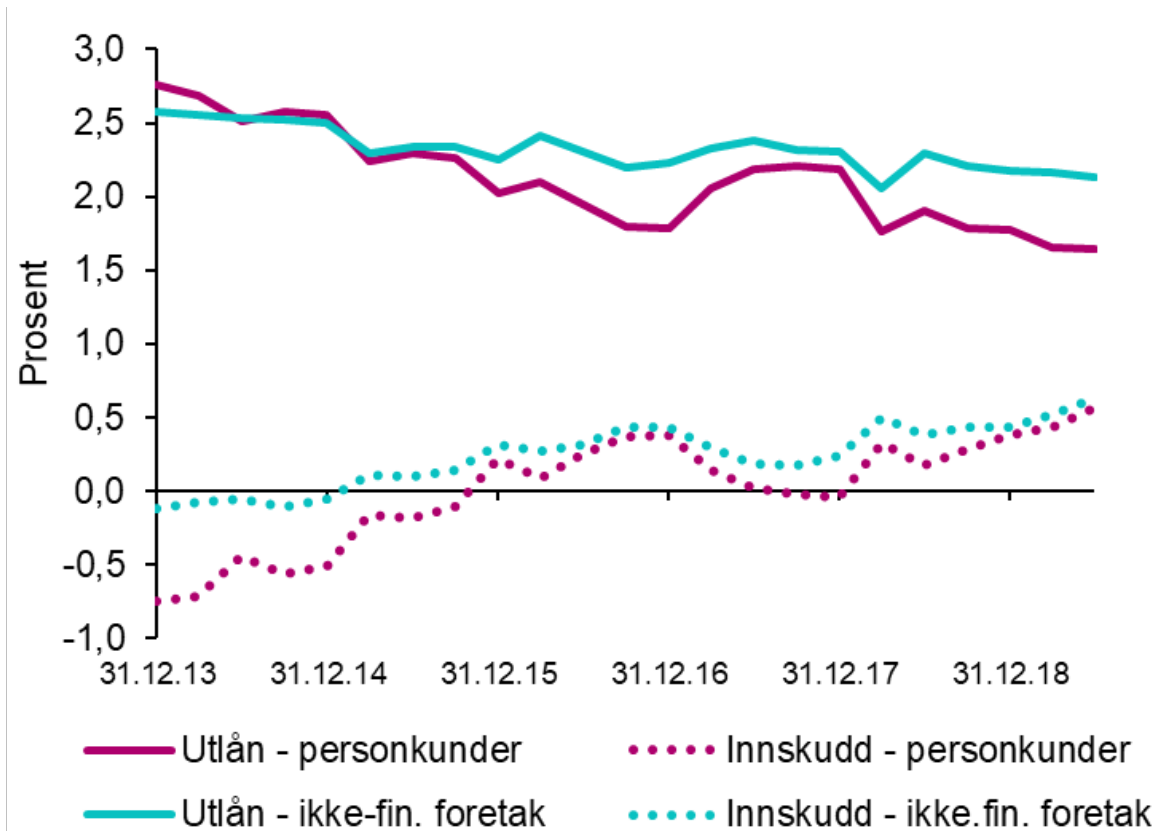
Kilde: Finanstilsynet

Nettorente, driftskostnader og utlånstap

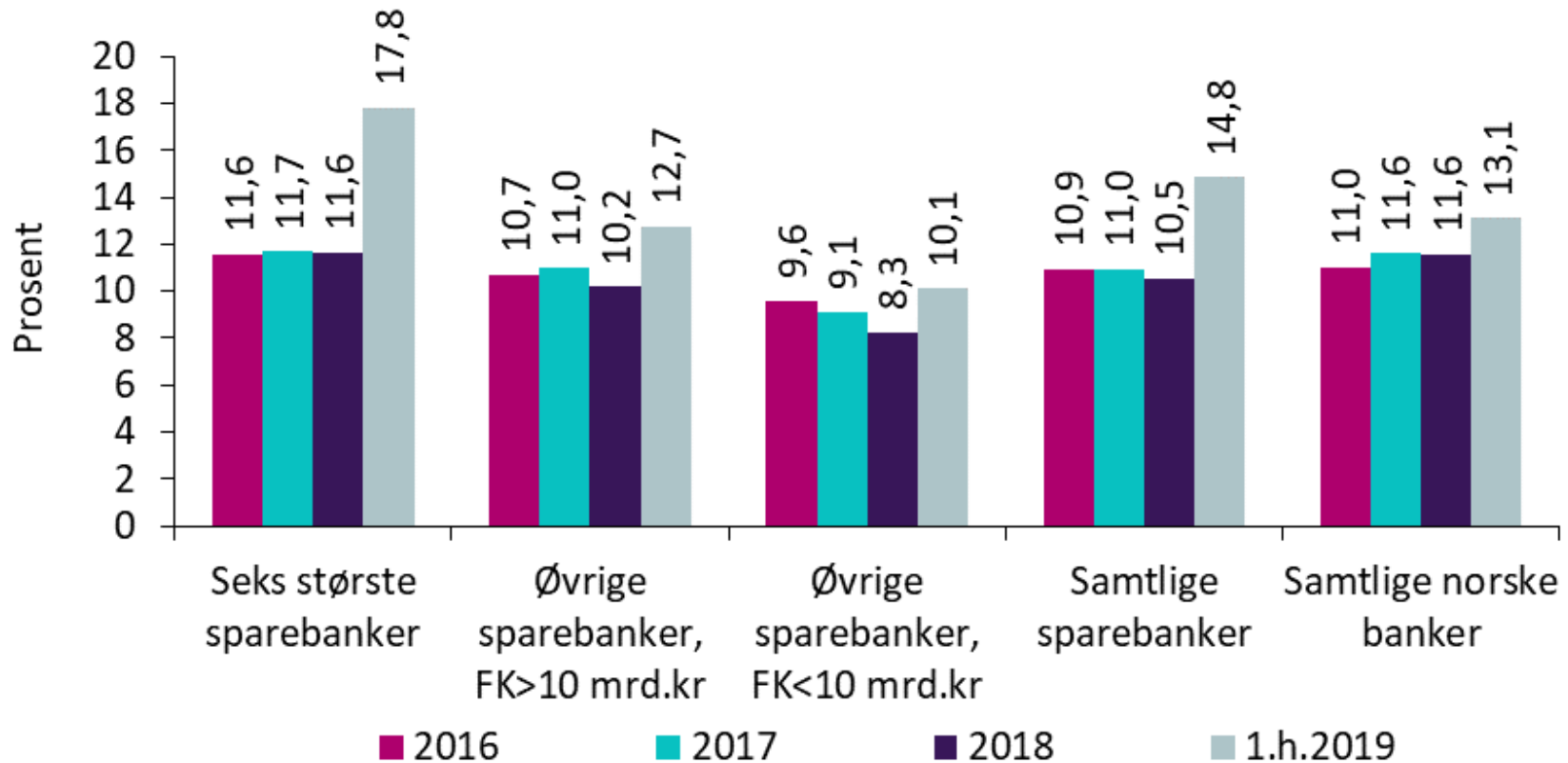
Kilde: Finanstilsynet

Rentemarginer

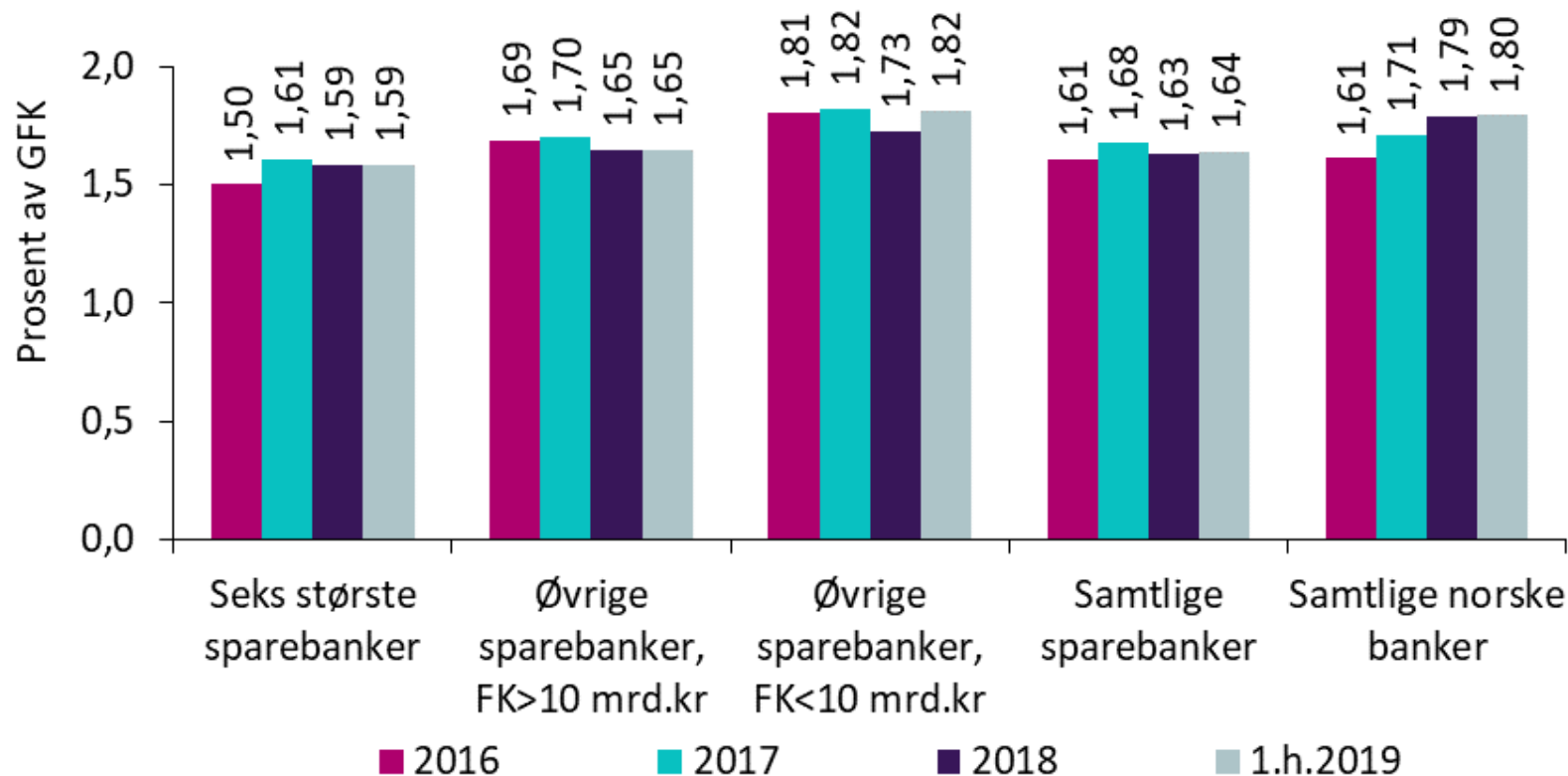

Kilde: SSB

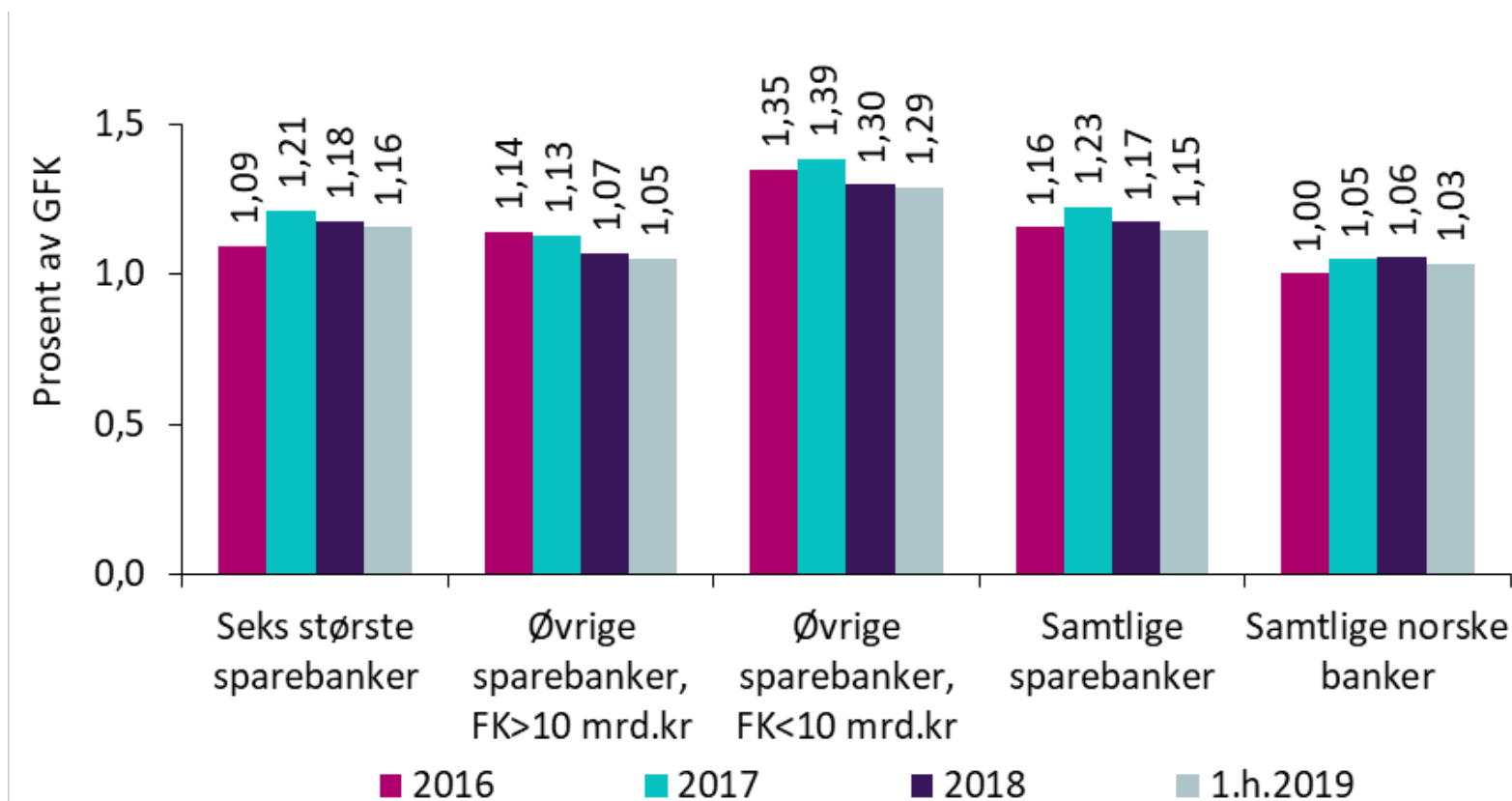
Egenkapitalavkastning

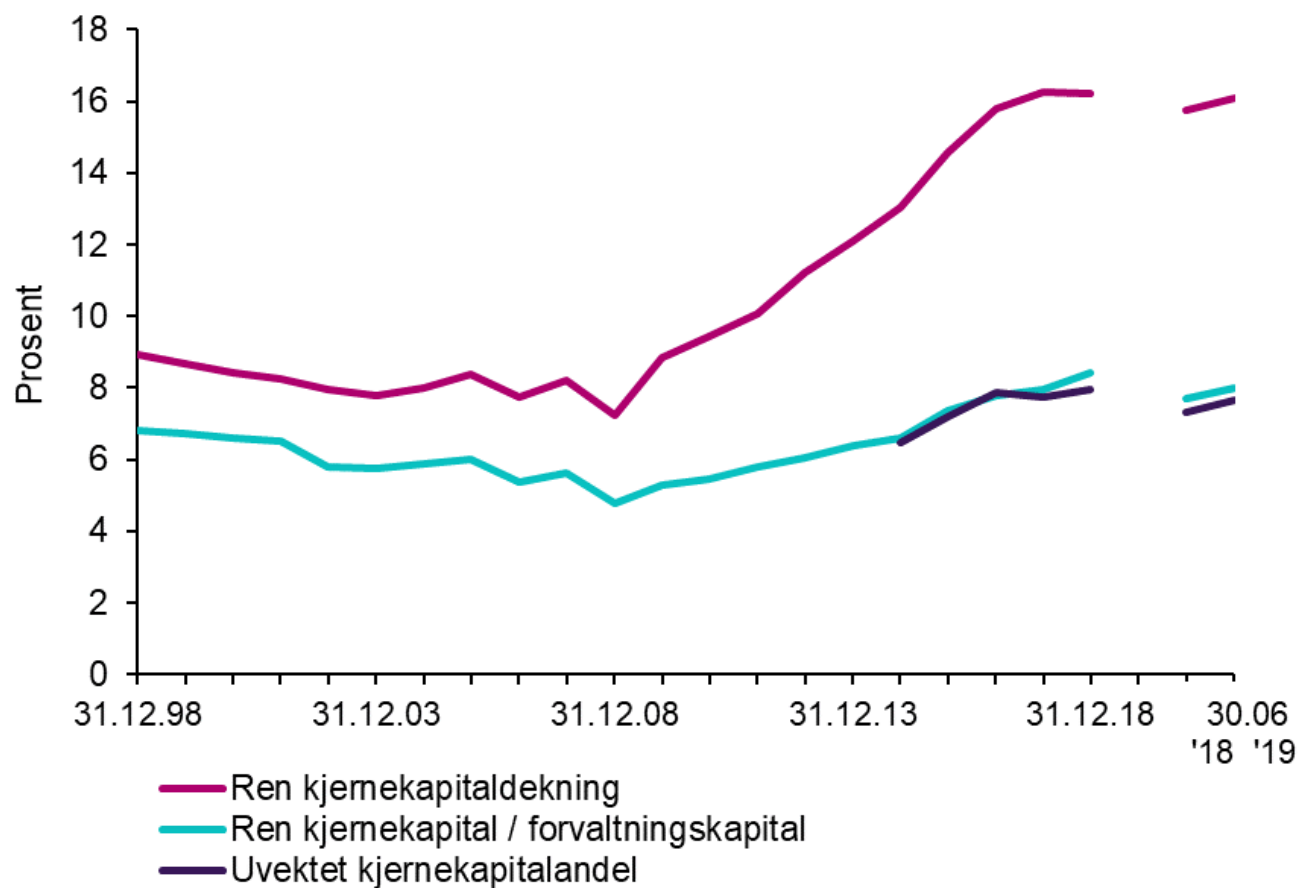
Netto renteinntekter

Driftskostnader

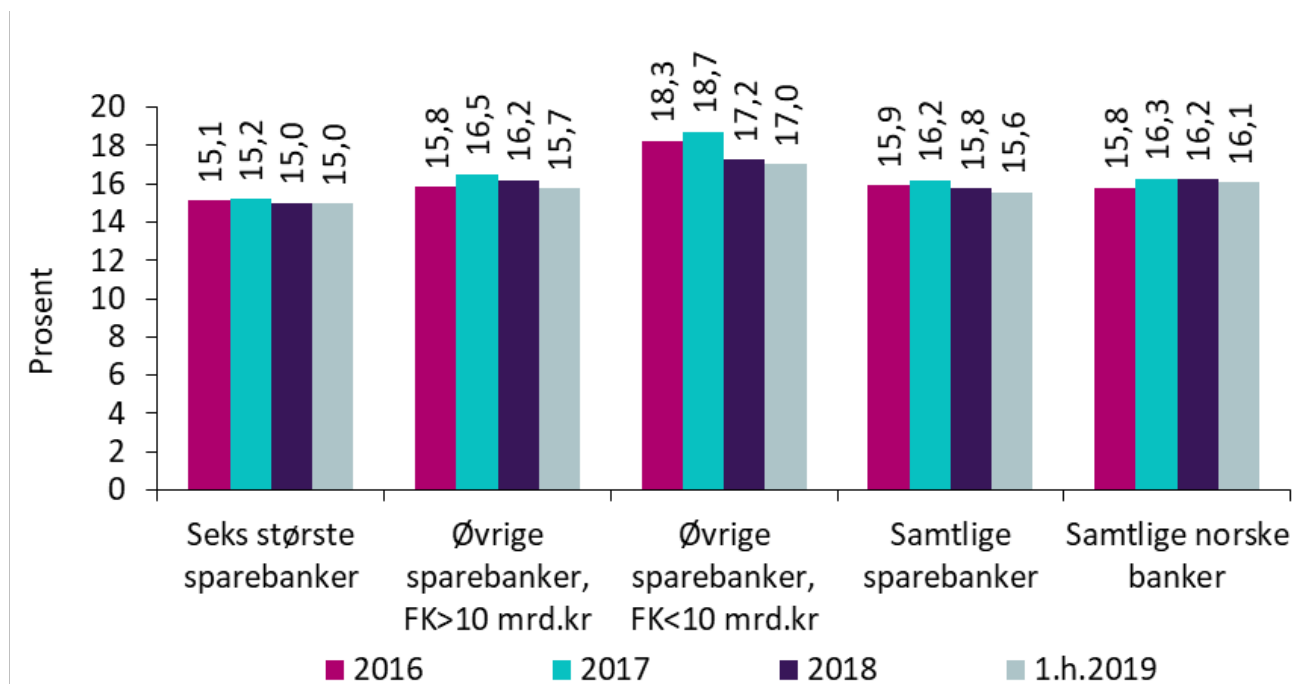

Soliditet i norske banker

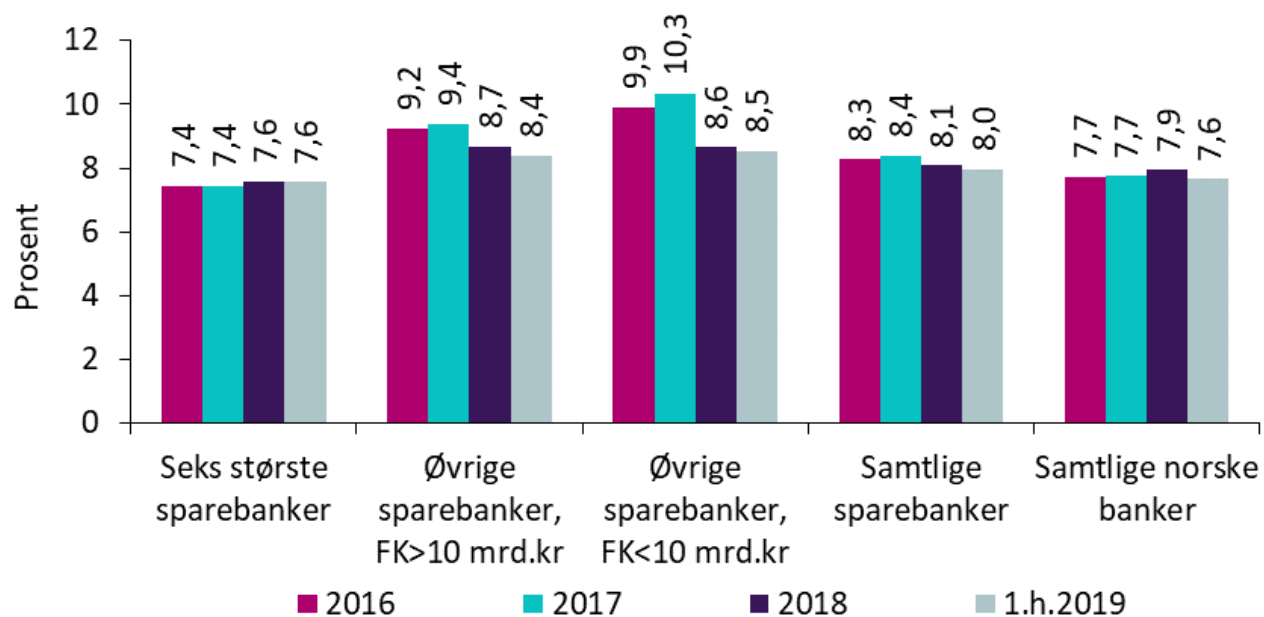

Kilde: Finanstilsynet

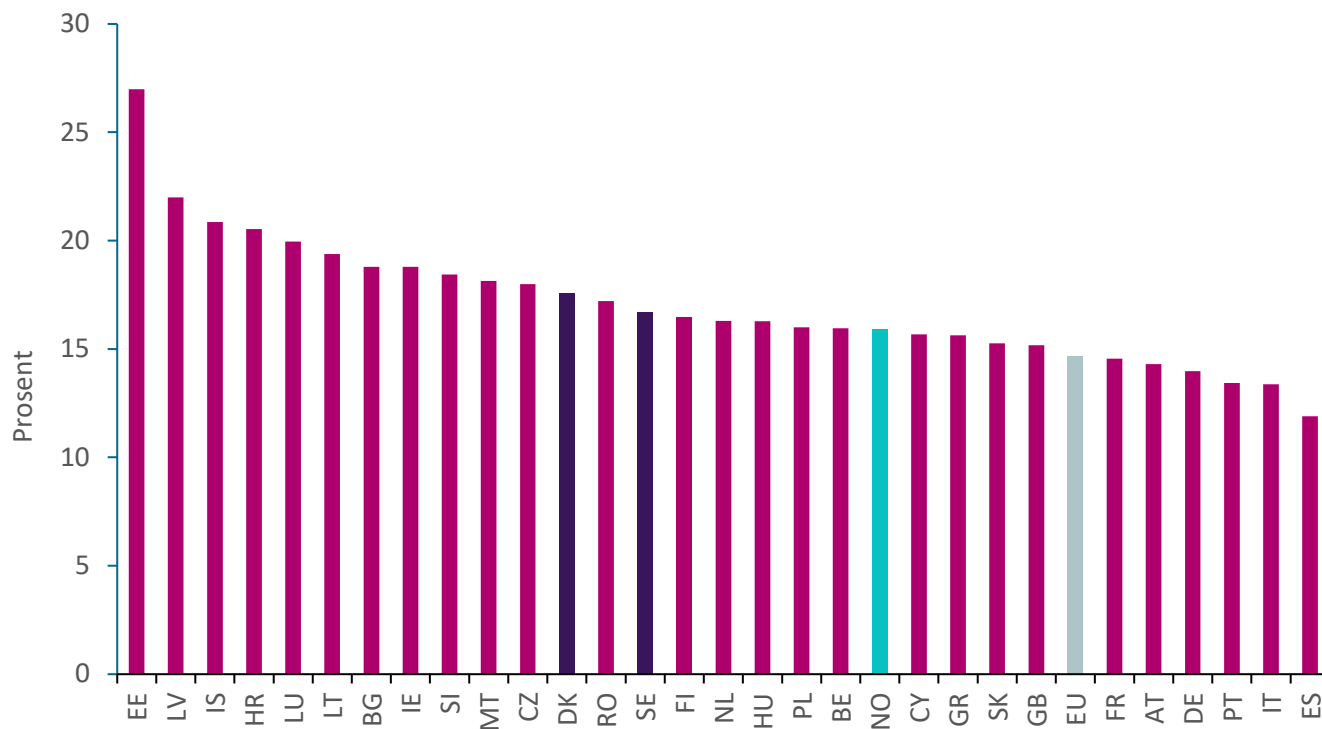
Ren kjernekapitaldekning

Uvektet kjernekapitalandel

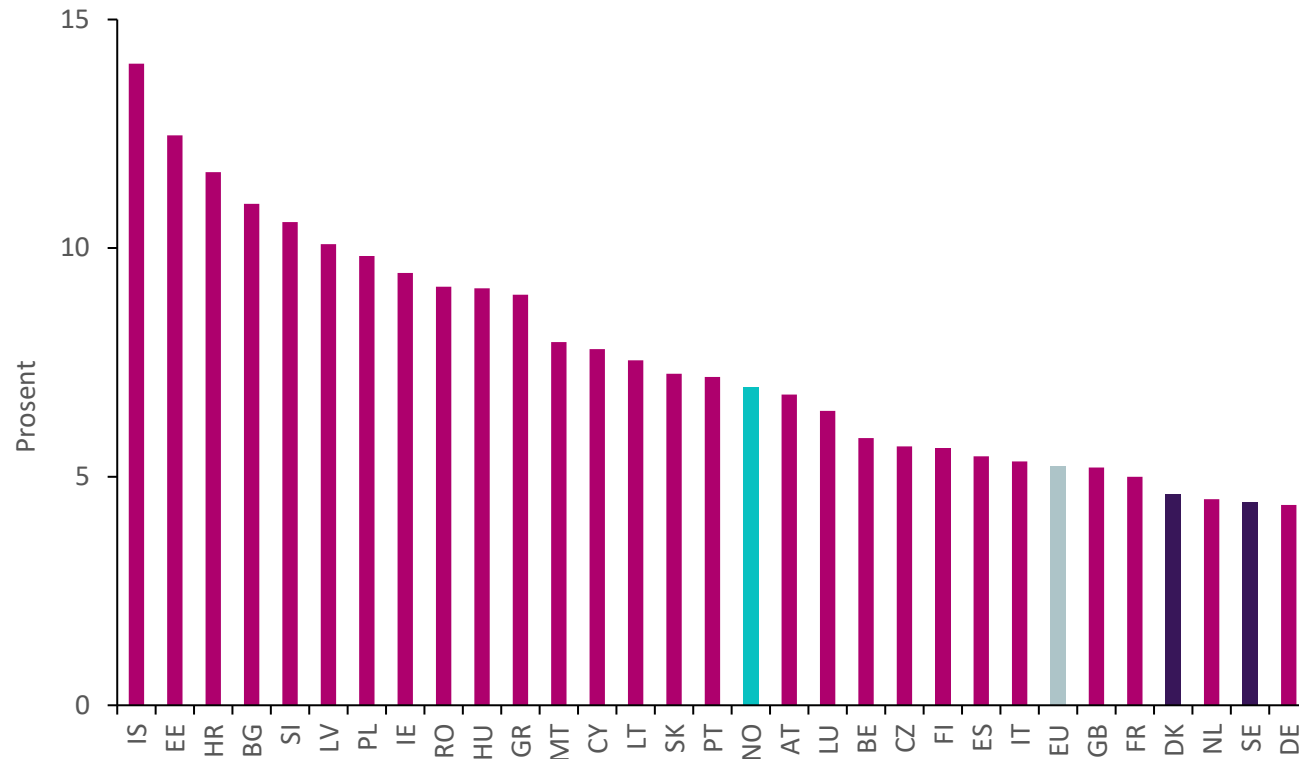

Ren kjernekapitaldekning i europeiske banker, 30.06.2019

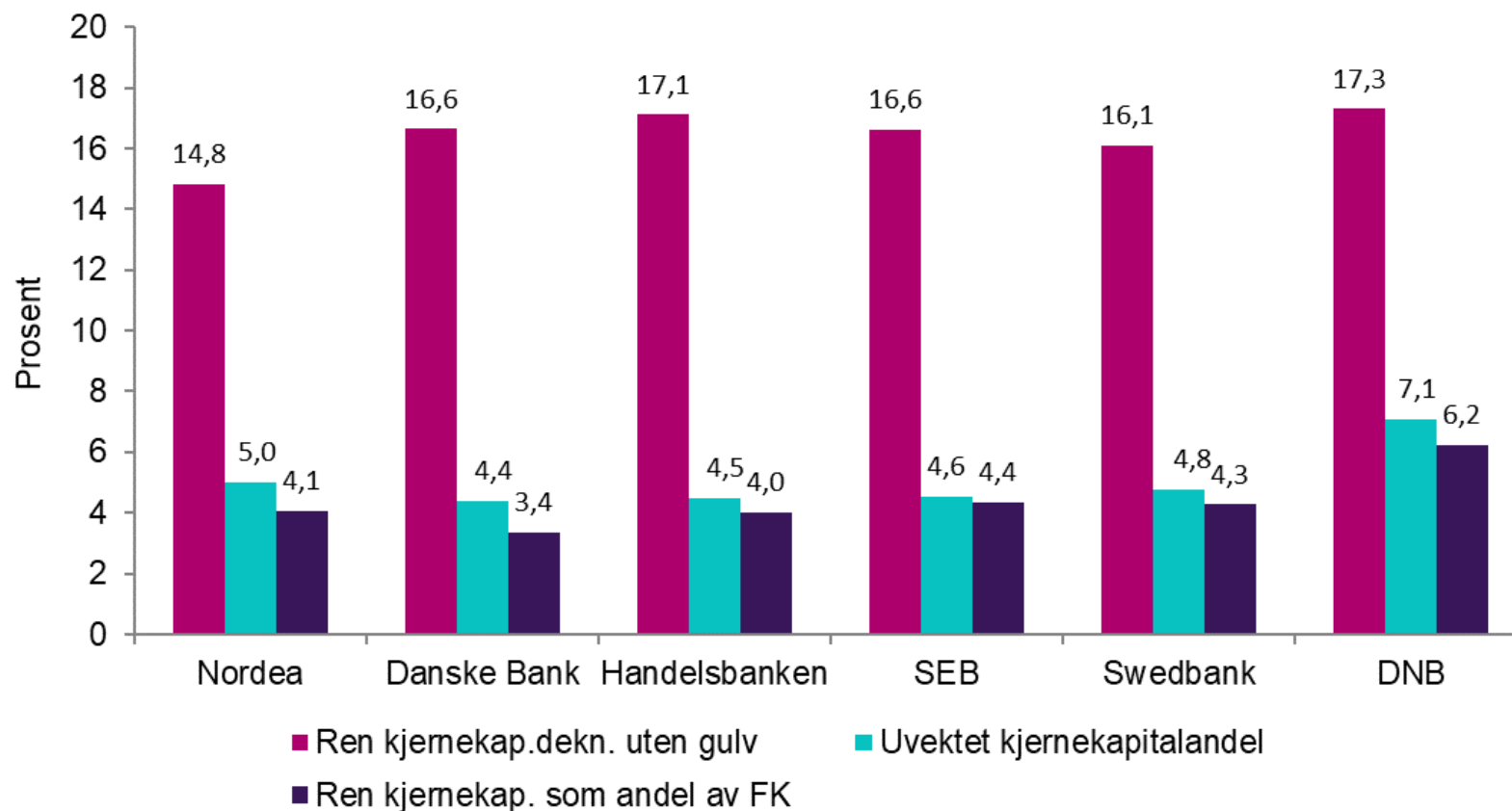
Kilde: EBA Risk Dashboard

Uvektet kjernekapitalandel i europeiske banker, 30.06.2019

Kilde: EBA Risk Dashboard

Soliditet i nordiske finanskonsern, 30.06.19

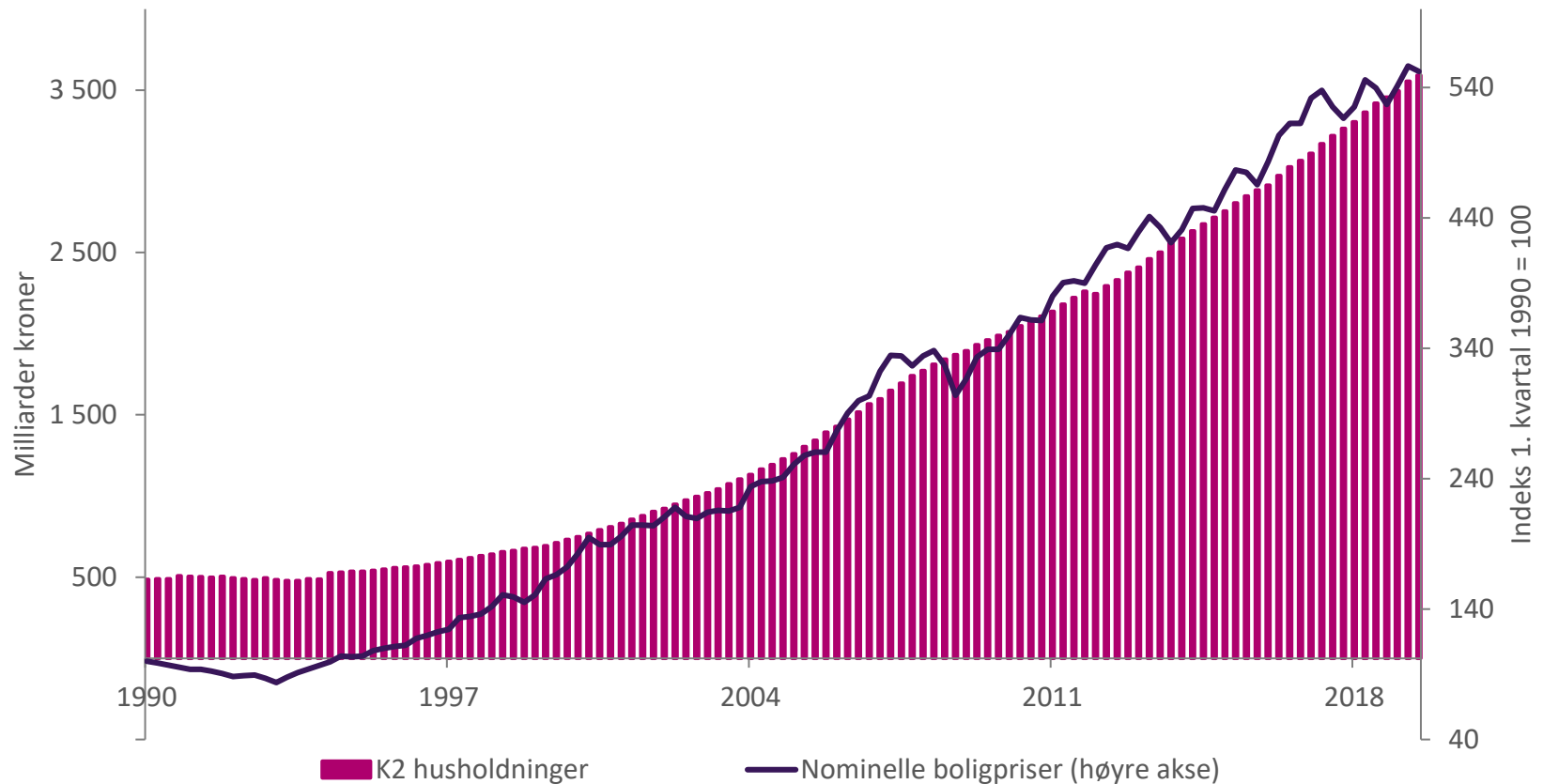

Kilder: Foretakenes halvårsrapporter

Den neste krisen annerledes?

- Finanskriser har hatt ulike forløp, men felles trekk
 - Høy gjeld
 - Oppblåste formuesverdier
- Digital sårbarhet har så langt ikke ført til systemkriser
 - Men alvorlig svikt har forekommet og sårbarhet avslørt
 - Digitalt sammenbrudd vil ha brå og vidtrekkende konsekvenser
 - Nye krav til regulering og tilsyn
- Fortsatt oppmerksomhet på tradisjonell systemrisiko
 - Soliditet og robust finansiering
 - Makroperspektiv: Gjensidig påvirkning finans/makroøkonomi

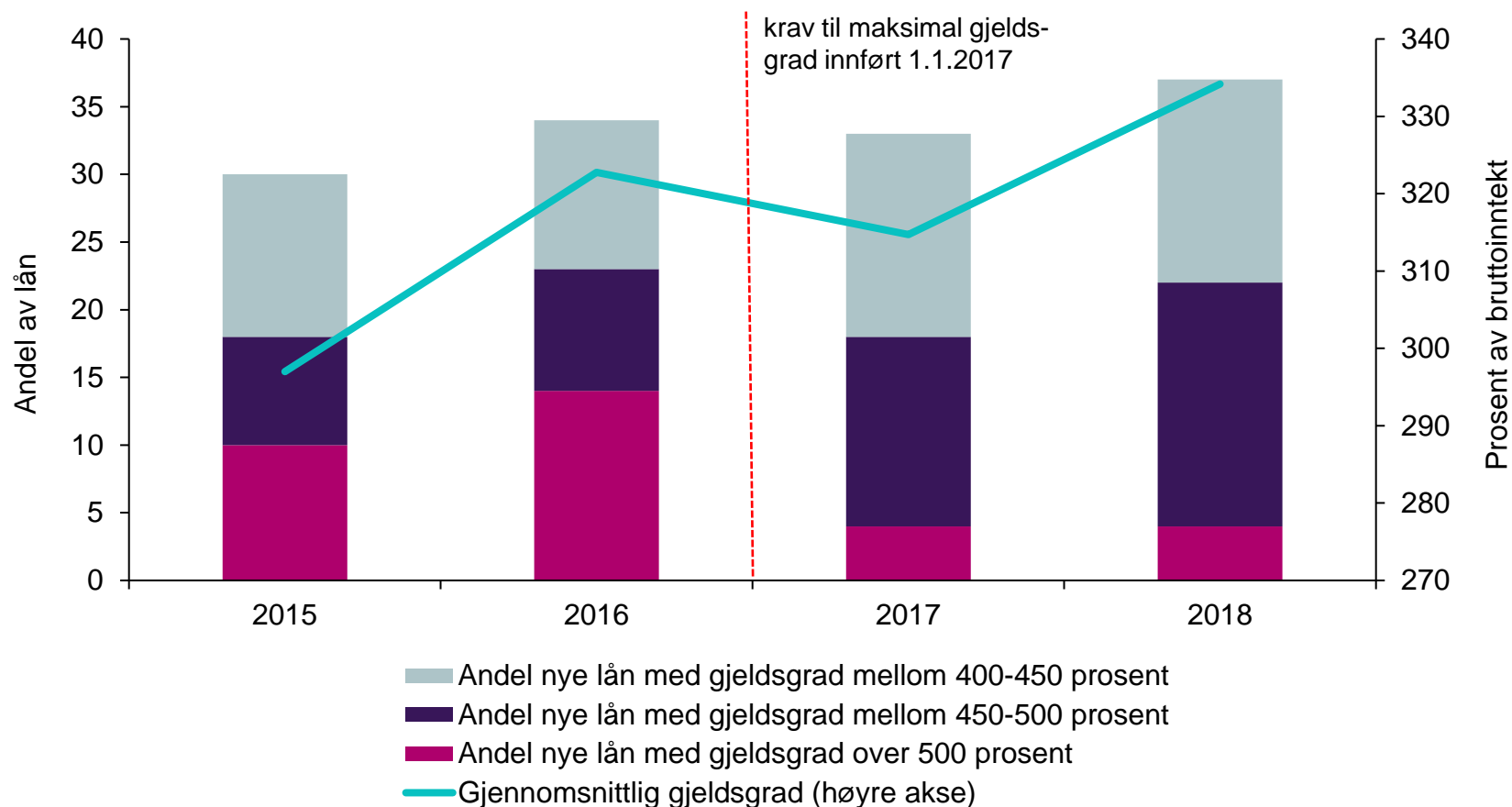
Husholdningenes gjeld og boligpriser

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

Nye boliglån – låntakeres gjeldsgrad

Vektet gjennomsnittlig gjeldsgrad og andel nye lån i ulike gjeldsgradintervall

Kilde: Finanstilsynet, boliglånsundersøkelsen 2018

Boliglånsforskriften

- Finanstilsynets forslag
 - Gjeldsgrad: Fra 5 til 4,5 ganger brutto årsinntekt
 - Flexibilitetskvote fra 10 % (8 % i Oslo) til 5%
 - Ikke geografisk differensiering
 - Ikke opphørsdato
- Premisser og motivasjon
 - Mål: Finansiell stabilitet, soliditet og forbrukerbeskyttelse
 - Regulerer nye utlån med pant i bolig – ikke boligkjøpsforskrift
 - Skal begrense nye boliglån til sårbare husholdninger
 - Forholdsmessighet, men ikke finstyring av kredittsyklus og delmarkeder

IKT - Systemrisiko

- Systemkritisk infrastruktur i finansmarkedet
 - Felles samfunnskritisk infrastruktur: EI-forsyning, telekom/nettverk
 - Finansnæringens egen
- Store deler av infrastrukturen kan bli rammet samtidig
 - Betaling, avregning, oppgjør
- Økt integrasjon øker sårbarheten
 - Stadig flere kan koble seg på fra hvor som helst og når som helst
- Konsentrasjon bidrar til systemrisiko
 - Høy avhengighet av sentrale aktører og systemer
- Korrelasjon og smittefare
 - Mange aktører kan bli rammet samtidig (cyber angrep)
 - Idiosynkratisk risiko smitter over på andre aktører/systemer
- Myndighetene kan ikke reparere IT-systemene, men kan forebygge
 - Avhengig av at foretakene selv håndterer feil og sammenbrudd

Fintech

- Fintech omfatter både ny teknologi og nye forretningsmodeller
- Teknologisk innovasjon/digitalisering har bidratt til betydelige effektivisering og bedre tjenester
- Finansiell innovasjon ikke alltid samfunnsnyttig

Nye aktører og forretningsmodeller

- Betalingstjenestedirektivet (PSD II)
- Big Tech
 - Tilgang til kundedata - «Eierskap» til kundene
 - Bransjegrenser «viskes» ut og tradisjonelle modeller utfordres
 - Eksisterende aktører søker utradisjonelle partnerskap

Bankenes tilpasning

- Nye konkurranseflater kan gi press på inntjening
- Fortsatt behov for kreditt- og løpetidstransformasjon og sikre/effektive betalingsløsninger
 - Fortsatt omstilling og effektivisering av driften (digitalisering)
 - Ta vare på og videreutvikle effektiv betalingsinfrastruktur
- Effektiv drift, god lønnsomhet og soliditet gir godt utgangspunkt for å møte skjerpet konkurranse og omstille virksomheten

Bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering

- Økt erkjennelse av betydningen for operasjonell risiko og omdømmerisiko
- Blant Finanstilsynets prioriterte tilsynsområder
- Tilsynsaktiviteten trappes opp
- Mer veiledning, herunder nytt rundskriv og ny risikovurdering
- Nye virkemidler i form av overtredelsesgebyr, og økt bruk av «tradisjonelle» virkemidler i tilsynsvirksomheten
- Fortsatt dialogbasert tilsyn
- Finanstilsynet har avdekket alvorlige mangler i foretakenes etterlevelse av regelverket og forventer vesentlig forbedring

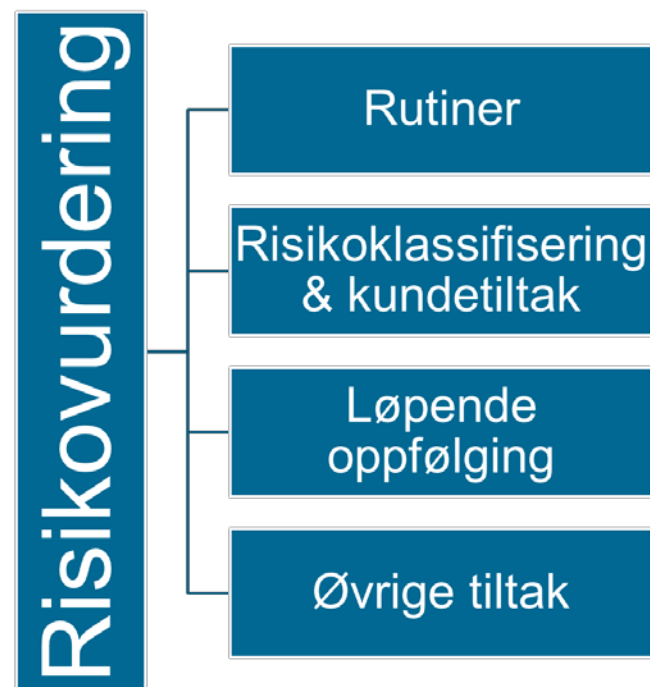

Med dette som utgangspunkt skal Finanstilsynet i strategiperioden særlig prioritere

- makrotilsyn
- soliditetstilsyn med finansforetak
- tilsyn med distribusjon av utlån, pensjons- og fondsprodukter samt andre finansielle instrumenter
- tilsyn med aktørene i betalings-, handels- og oppgjørssystemene og annen finansiell infrastruktur
- tilsyn med etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Risikobasert tilnærming

- Den risikobaserte tilnærmingen er krevende å lykkes med, men avgjørende for god etterlevelse
- Betydningen av sammenhengen mellom risikovurderingen og annen implementering
- Krever overordnet styring og ledelse

Kundetiltak og løpende oppfølging

- Innhenting av riktig informasjon – mer enn bare ID
- Kundeinformasjon er et sentralt grunnlag for riktig risikoklassifisering
- Utvidede krav: reelle rettighetshavere og nasjonale PEPs
- God dokumentasjon viktig, særlig for forsterkede kundetiltak
- Løpende oppfølging: Kravet kom inn i 2009-loven, og er fulgt opp av Finanstilsynet over lang tid.
- Gjelder både oppfølging av transaksjoner, vedlikehold av kundeinformasjon, og innhenting av opplysninger som mangler.

- Skille klimarisiko fra klimapolitikk
 - Klimapolitikk: Tiltak mot klimaendringer
 - Klimarisiko: Hvordan klimaendringer påvirker oss
- Klimarisiko
 - Fysiske klimaendringer
 - Overgangsrisiko (tilpasning til lavutslippssamfunn)
- Skiller seg ikke fra, og må behandles som, annen risiko
- Finansnæringen påvirkes av, og må håndtere, klimarisiko
 - Forutsetter informasjon/data, kunnskap og integrasjon i styring

Klimarisiko – problemstillinger for tilsynsmyndigheter

- Gode rammer for tilsynsmessig oppfølging og overvåking – i en letefase
- Internasjonalt samarbeid
 - EBA, EIOPA, ESMA, ESRB
 - NGFS (Network for Greening the Financial System)
- EU-kommisjonen: Green supporting factor
 - Kapitalkrav må reflektere risiko – lite egnet som klimapolitisk virkemiddel
- Grønnvasking
 - Investor-/forbrukerbeskyttelse

OPPSUMMERING

- Norske banker er solide og har god inntjening
- Det gir et godt utgangspunkt for å møte skjerpet konkurranse og marginpress
- Som krever omstillingsevne og god risikostyring
- Operasjonell risiko må ha høy oppmerksomhet
 - IT/Cyber
 - Antihvitvasking
 - Forbrukerbeskyttelse

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

www.finanstilsynet.no

